

Arvīds Turlajs (Arendolis muiža)
LATGOLYS KONGRESA LĀMUMU NŪZEIME NUOKŪTNĒ

Atslāga vord: *Latgolys kongress, ideja, eisteneiba, īspieja.*

Latgolys kongresa lāmums; „Mes, Latgolys latviši, apsavinuodamīs ar Kūrzemis un Vydzemis latvišim, paturēsim sovu pošvaldeibu, pylnu pašnūteikšonys tiseibu volūdys, ticeibys, bazneicys, školu un saimisteibys, kai arī zemis jautuojumā.”

Latgolys kongress izveiduoja Latgolys zemis padūmi. 1917. goda 30. juli Latvejis apgobolu Zemis padūmu puorstuovu kongress Reigā lēme, ka Latveja sastuov nu Kūrzemis, Vydzemis un Latgolys, kotram apgobolam ir sova pošvaldeiba, nu apgobolim saīt Latvejis Saeima; vītejuos pošvaldeibys priškā ir Zemis padūme un valde. Latvejis Saeimai ir lykumdūšonys tiseibys vyspuorejūs Latvejis vaicuojumūs. 1917. goda 17. novembrī tyka izveiduota Latvejis Pagaidu Nacionaluo padūme, kura tyka atzeita storptautyski „de facto”.

1918. goda 18. novembrī Kārļa Ulmaņa „Tautys Padūme” ūtru raizi pasludynoj Latvejis naatkareibu. Latgolys Zemis padūmis lāmumi teik ignorāti. Privātīpašuma tiseibu naivāruošona izraisa pilsūņu karu Latvejā. Teik slāgts slapyns pamīrs un mīra leigums ar Padūmu Krīveju. Latvejis Republikys Satversmē Latgolys tiseibys iz pošvaldeibu, volūdu, školom un zemi teik ignorātys. K. Ulmaņa diktaturys cālūni un tuos ītekme uz Latgolu. Latgolys tiseibu aizstuovu darbeiba padūmu i nacistyskuos okupacejis laikā. Pādejūs godūs LR pijamtī lykumdūšonys akti, kuri ir pretrunā ar Latgolys 1917. goda kongresa lāmumim.

Nūteikta Latgolys administrativuo teritoreja ar sovu pošvaldeibu, nūteikšonu volūdys, izgleiteibys, saimisteibys un zemis vaicuojumūs ir garants Latgolys ekonomiskai atteisteibai. Lai varātu realizēt Latgolys tiseibys, kurys nūsaceja Latgolys kongress un apstyprynuoja puoreji Latvejis nūvodi, lykumdūšonys ceļā juomaina LR Satversme. LR Satversmei juosabolsta na iz partejom, bet iz Zemis padūmem, kurys īvielej Saeimu.